

T. C.
VİYANA ELÇİLİĞİ

No. 5803
Pol III Ae

Viyana, 17 mart 1936

Öz: Dr. Kvergiç h.

Türk Dil Kurumu Başkanlığına

29.1.1936 tarihli, 5602 sayılı yazıya ektir.

Son defa kendisi ile görüşüldüğü vakit yüksek kurumları için hazırlayacağı Güneşdil teorisi etüdüne başladığını ve onu yakında bitireceğini umduğunu bana söyleyen Dr. Kvergiç aradan hayli bir zaman geçtiği halde bu etüdünü Elçiliğe tevdi etmediğinden bu hususta malumat almak için kendisini geçenlerde Elçiliğe çağırdım.

Dün Madam Kvergiç Elçiliğe geldi. Hazırlanmakta olduğu etüdü hakkında araştırmalar yapmak üzere Budapeşteye gitmiş olan zevcinin - Dr. Kvergiç esasen bana evvelce söylemişti ve ben de kendisine kolaylık gösterilmesini Peşte Elçiliğimize rica etmişdim - geçenlerde Viyanaya avdet ettiğini, fakat döner dönmöz ağır surette hastalandığını, önümüzdeki pazartesi günü kendisine aynı zamanda iki taraflı fitik ve apandisit ameliyatı yapılacağını, etüdünü bundan dolayı henüz bitiremediğini söyledi.

Arzeder, saygılarımı yenilerim.

089

Elçi . . .

P. C. Ustunoglu

210

T. C.
VIYANA ELÇİLİĞİ

No. 5760
Pol III Ae

Viyana, // nisan 1936

Türk Dil Kurumu Genel Sekreterliğine

4 nisan 1936 tarihli ve 197 sayılı yazınız karşılığıdır

Doktor Kvergiç'in bugünkü sıhhi durumu hakkında Elçilikce
9 nisan tarihli ve 5752 sayılı yazı ile yüksek makamlarına bil-
gi verilmişti. Gönderildiği bildirilen para Elçiliğe tevdi edi-
lir edilmez emriniz dairesinde hareket edileceğini arzeder,
saygılarımı tazelerim.

a.f.

S.

15. IV. 36

af

Elçi

A. C. Ustun

319

T. C.
VIYANA ELÇİLİĞİ

Viyana, 9 Nisan 1936 .

Pol.111.Ae

N° 5752

Türk Dil Kurumu Reisliğine

23 Mart 1936 tarihli 166 sayılı yazıları üzerine Dr.Kvergiç'in sıhhi durumunu refikemden bir mektupla sordurmuşdum .

Dr.Kvergiç bugün Elçiliğe geldi; hakkında gösterilecek ailekadan mütehassis kaldığını beyanda ve Kurumlarına teşekkürlerinin ıblagını ricada sonra yaraları henüz tamamen kapanmadığı için daha 10-15 gün tedavi göreceğini; bilahere Helsingfors'a gideceğini; Peşte'de arayıp bulunmadığı vesikaları orada bulmağı ümid ettiğini; Helsingfors'da bu vesikaları bulduğu takdirde derhal Güneş-dil teorisi bakımında Mogolca, Mançuca ve Tunguzca gibi muhtelif Türk ağzları için bir lugat yapmağa başlayacağını ; bu lugati tezelden bitirmeye çok gayret edeceğini söyledi ve Helsingfors ile muhabere de olduğunu ve Elçiliği gerek muhaberesinin ısticesinden, gerek hareket tarihinden ayrıca haberdar edeceğini ilave etti .

Ars eder, bu vesile ile de saygılarımı sunarım .

Ö.T.Y.

Elçi

A. C. Visking.

12 17 1936
3-241

312

K O P Y E

T. C.
VIYANA ELÇİLİĞİ

Pol.111.Ae

No. 5752

Viyana, 9 Nisan 1936.

Türk Dil Kurumu Reisliğine

23 Mart 1936 tarihli 166 sayılı yazıları üzerine Dr. Kvergiç'in sıhhi durumunu refikasından bir mektupla sordurmuştum.

Dr. Kvergiç bugün Elçiliğe geldi; hakkında gösterilen alâkadan mütebassis kaldığını beyandan ve Kurumlarına teşekkürlerinin iblağını ricadan sonra yaraları henüz tamamen kapanmadığı için daha 10-15 gün tedavi göreceğini; bilahere Helsingfors'a gideceğini; Peşte'de arayıp bulamadığı vesikaları orada bulmağı ümit ettiğini; Helsingfors'ta bu vesikaları bulduğu takdirde derhal Güneş - Dil teorisi bakımından Mogolca, Mançuca ve Tunguzca gibi muhtelif Türk ağızları için bir lûgat yapmaya başlayacağını; bu lûgati tezelden bitirmeye çok gayret edeceğini söyledi ve Helsingfors ile muhaberede olduğunu ve Elçiliği gerek muhaberesinin neticesinden, gerek hareket tarihinden ayrıca haberdar edeceğini ilâve etti.

Arzeder, bu vesile ile de saygılarımı sunarım.

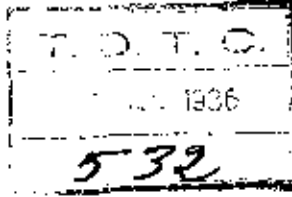
ELÇİ
(İmza)

Aslı gibidir.

13/4/1936

S.T.

T. C.
VİYANA ELÇİLİĞİ
No. 5849

Viyana, 22 Mayıs 1936

Özüt: Dr. Kvergiç hakkında

Türk Dil Kurumu Başkanlığına

20 Mayıs 1936 tarihli 342 sayılı yazılarını aldım.

Dr. Kvergiç'i Elçiliğe davet edip 24 Ağustosda İstanbul'da toplanması mukarrer 3.üncü dil Kurultayında bulunmasının Kurumlarınca arzu edilmekte olduğunu; bu toplantıya iştirâki için gidip gelme yol masraflarının ödeneceğini ve İstanbul'da geçireceği zaman zarfında Kurumun misafiri olacağını kendisine söyledim. Dr. Kvergiç bu daveti büyük bir memnuniyetle kabul ettiğini; Londra'dan avdetinde hazırlanmış olacağı etüdleri vermek ve İstanbul'a hareketinden evvel benimle bir daha temas etmek üzere Elçiliğe geleceğini ve Kurultayda vermek tasavvurunda bulunduğu söylevi hakkında Kurumlarıyla doğrudan doğruya muhabere edeceğini bildirerek Kurumlarına teşekkürlerinin ulaştırmanı benden rica etti.

Arz eder, bu vesile ile de derin saygılarımı yenilerin.
0.5.36

Elçi

A. C. Ushing

1. VI. 1936

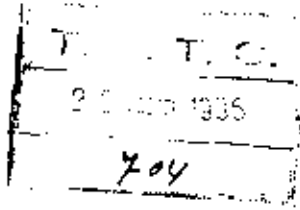
C. Y. S.

9. VI. 36

m. 416

CP

T. C.
VIYANA ELÇİLİĞİ
N: 5847

Vienna, 13 Haziran 1936 .

Türk Dil Kurumu Başkanlığına

9 Haziran 1936 tarihli 416 sayılı yazıları cevabıdır :
Dr.Kvergiç'e emrimizi teblig etmiş olağın ve Dekterun daveti kabul ettiğini 27 Mayıs tarihli 5849 sayılı yazıyla bildirdiğim esnada kendisine evvelce gönderilmiş bir kısmı tekkikatını bitirilmesine kadar tarafımdan alıkenulmuş olan paraya yel masrafı olarak verilmesinde bir mahzur olub olmayacağı hakkındaki sualimize vuzuh ile temas etmemiş olağın teessüfle gördüm . Paradan Elçilikde alıkenulaa mikdarı Herr Kvergiç'e yel masrafı olarak vermekte ben hiç bir mahsur tasavvar etmiyorum . Ancak, bugün aldığı yazınızda pek doğru olarak derpiç etmiş olağınuzu görüğü vaziyet de mevcuttur . Yani evvelce Herr Kvergiç'e gelen 500 Liranın yarısını verirken tekkikatını bitirdikten sonra kendisine daha bir mikdar para /bu mikdar tasrih edilmiş değildir/ verileceğini söylemiş bulunuyorum . Buna nazaran buradaki meblağın yel parası olarak sarfı halinde, alâkadara etüdüü ikmâl ve takdimde sonra yüksek makamlarına yine bir az para gönderilmesi iyecab edeceğini arz vesilesiyle derin saygılarımı sunarım .

Elçi

A. C. W. W. W.

T. C.
VIYANA ELÇİLİĞİ

Nu. 5818

Pol.111.Ae.

İlişik : 1 makbuz,
1 liste,
1 mektub .

Viyana, 9 Mayıs 1936 .

Özü : Dr. Kvergiç hakkında .

Türk Dil Kurumu Başkanlığına

426

14 Nisan 1936 tarihli 241 sayılı yazılarını alınca Elçiliğe gelmesi için Dr.Kvergiç'e haber göndermişim . Kendisi sıhhi vaziyetinden dolayı ancak bugün beni görmeğe gelebilirdi .

Kendisine yukarıda tarih ve sayı yazılı mektubumuzun maalinin anlattım . Bana Türk dilinin Asya ve Avrupa'daki bütün diğer büyük dillere menşe olduğu görüşüne olan inancının her zamankinden daha kuvvetli bulunduğunu söyledikten sonra şimdiki tungusca ve mongolca gibi uzak Asya dilleriyle meşgul olmasına sebebini izah etdi . Dr. Kvergiç "eyi bilimeyen bazı haricî tesirlerle değişikliğe uğramış bulunan bu diller haddi zatında birer türk dilidir, ve bunlarda bugünkü türkçede mevcut olmayan bir çok kökler vardır. Ben bu kökleri tesbit edip meydana çıkarırdıkdan sonra bu geniş zaviyeden türkçenin diğer büyük Avrupa ve Asya dilleri üzerindeki tesirini araştırmaya başlıyorum", dedi.

Kendisinin bugün Elçiliğe tevdi ettiği mektubu da yollayorum . Dr.Kvergiç burada, "Türk fonemleri diksiyomerine bütün indo-jermen dillerinin toplu olarak mevcut bulunan fonemlerini ilâve edeceğim . Üzerinde çalışmakta olduğum diksiyomer böylece Dil Kurumunun isteğine tevfikata tam olarak olacaktır . 2: Semit dillerine gelince, bunlar için üzerinde iyi çalışılmış kök diksiyomerleri yoktur . Evvelce türk dilleri için yapılması bana havale edilmiş olan koleksiyon gibi eksik olan bir koleksiyonun tanzimi büyük müşküllerle karşılaşmaktadır . Binaenaleyh, bu hususta şimdiden emniyetle bir vahiide bulunamayacağım . Ancak British Museum kütüphanesinde bir kaç hafta çalıştıktan sonra katî bir rapor yazabileceğim . Bu raporu ya Viyana Elçisine yahud Dil Kurumu Sekreterliğine göndereceğim. 3: Radloff'un, Pekarski'nin diksiyomerleriyle başkalarına diksiyomerleri bütün Türk diyalektlerinin bütün kelimelerini ihtiva etmemektedir . Bundan dolayı, bütün fonemlerin manalarıyla beraber bulunub tesbit edilmesi için mühim hazırlayıcı mesaiye bulunmam lâzımgelmışdir . 4: bana havale edilmiş olan etüdü /Dictionnaire des phonemes/ Güneş-Dil teorisinin amacına uygun olacağına ve bu teori ile münasebetdar olarak ortaya konulan delil-

lere

./.

ve tahlillere bir ilâve teşkil edeceğim Ankara'daki Maarif Bakanlığın temin edilmesini rica ederim . İlişik olarak takdim ettiğim, başladığım etüdleri gösterir liste de bu husustaki şüpheleri aydınlatacaktır , diyor .

Bahsi geçen listeyi leffen takdim ediyorum .

Dr. Kvergiç bu ayın yirmiinde Londra'ya gidiyor . Gönderilen 2116 Şilinden kendisine 1000 Şilin verdim . Senesini takdim ediyorum . Kalam kısmını etüdünü bitirdikten sonra vermeye düşüneceğim .

Derin saygılarımı sunarım .

07/

Blçi

R. C. Üstüny

C. Y. Y.

H. Z. P. 07
M. 325

Dr. Kvergiçin ilirisk metni ,
İrenski repertuarının ağırlığı ,
makalesi - Sarajevomanuskraya verilmiştir .
5. V. 1936 Tarih , 1000 Şilindir .

14. V. 1936

Makaleyi muharachece
alınmıştır .
16. V. 1936

M. Y.

372

20/5/1936

Türkiye Elçiliğine

V İ Y A N A

Sayın Elçi,

Doktor Kıvergiç'in hastalığı haberi üzerine gönderilen (500) Türk lirasından (1000) Avusturya Şilini kendisine verdiğiniz ve artan (1116) Şilinın nezdinizde bulunduğunu bildirmiş idiniz.

Dış İşleri Bakanlığından da ayrıca yazılacağı üzere 24 Ağustos 1936 da üçüncü Türk Dili Kurultayı İstanbulda Dolmabahçe Sarayında açılacaktır. Doktor Kıvergiç'in de bu toplantıda bulunmasını istediğimizden bu paranın kendisinin Viyeneden İstanbul'a gidip gelme yol masrafına tahsisini düşünüyoruz. Kendisinin İstanbulda bulunacağı müddette Kurumun misafiri olması da makurrerdır. Bu suretle harekette bir mahzur olup olmadığı hakkında düşüncenizin bildirilmesi dileğiyle içten saygılarımı sunarım sayın Elçi.

TÜRK DİL KURUMU
Genel Sekreteri

L.A.

9/6/1936

Türkiye Cumhuriyeti Elçiliği

VIYANA

27/6/1936 da yazılmış 5849 sayılı yazınıza karşılıktır :

Doktor Kıvergiç'in Üçüncü Türk Dili Kurultayına gelmeyi kabul ettiği haberi Ulu Önderimizin Yüce Katlarına da yükseltilerek memnuniyeti mucip olmuştur.

Viyanadan İstanbula gelip gitme birinci mevki yataklı tren ücretinin (244.64) lira tutacağı yataklı vagon şirketinden ve bunun da (1087.83) Avusturya şilini olduğu Cumhuriyet Merkez Bankasından öğrenilmiştir.

Doktorun hastalığı haberi üzerine yeniden görülmüş olan (500) Türk lirasından kendisine (1000) Avusturya şilini verdiğinizi ve (1116) Avusturya şilininin de nezdinizde kaldığını 9.5.1936 da yazılmış 5818 sayılı yazınızla bildirmiştiniz. Bu paranın şu gidip gelme yol masrafı olarak oradan İstanbula hareketi zamanında verilmesini düşünüyoruz.

Ancak kendisine bu paranın varlığı ve eserinin sonunda ayrıca verileceği bildirilmiş olup olmadığını bilmediğimizden bu nokta üzerindeki düşüncenizin bildirilmesini de 20/5/1936 da yazılmış 342 sayılı yazımızda rica etmiştik. Bu husustaki cevabınızı da bekliyerek teşekkür ve saygılarımı sunarım, Sayın Elçi.

TÜRK DİL KURUMU
Genel Sekreteri

N.S.